

FRAME
Finnish Fund for Art Exchange

ARCTIC HYSTERIA: New Art from Finland

MARKUS COPPER, VELI GRANÖ, ILKKA HALSO, HUUTAJAT / MIKA RONKAINEN, PEKKA JYLHÄ, TELLERVO KALLEINEN & OLIVER KOCHTA-KALLEINEN, REIJO KELA, ERKKI KURENNIEMI, TEA MÄKIPÄÄ, ES / SAMI SÄNPÄKKILÄ, PINK TWINS, ANNI RAPINOJA, STIINA SAARISTO, JARI SILOMÄKI, MIKA TAANILA JA SALLA TYKKÄ

P.S.1 MoMA Contemporary Art Center, New York 1.6. - 21.9.2008

Näyttelyn järjestäjät: P.S.1 Contemporary Art Center, Suomen Taiteilijaseura ja Näyttelyvaihtokeskus FRAME

Näyttelyn kuraattorit: PS1-taidekeskuksen johtaja ja perustaja Alanna Heiss ja Näyttelyvaihtokeskus Framen johtaja Marketta Seppälä

Suomalaisen nykyaiteen katselmus, ARCTIC HYSTERIA - näyttely avautui New Yorkin Modernin taiteen museon (MoMA) P.S.1 -taidekeskuksessa 1.6.2008. Näyttelyssä on mukana yhteensä 16 suomalaista taiteilijaa ja taiteilijaryhmää, joilta on esillä veistoksia, videoteoksia, maalauksia, valokuvia, installaatioita, ääniteoksia sekä Mika Ronkaisen dokumenttifilmi mieskuoro Huutajista.

P.S.1 MoMA -taidekeskus on avattu New Yorkissa vuonna 1976 ja se on esitellyt yli 30 vuoden ajan kansainvälisesti merkittävimpien nykyaiteilijoiden teoksia. New Yorkin Queensissa sijaitseva nykyaiteen keskus P.S.1 liitettiin osaksi MoMAa tammikuussa 2000.

Arctic Hysteria -näyttelyn yhteydessä järjestetään suomalaisten filmintekijöiden katselmus New Yorkin Modernin taiteen museon Titus 2-teatterissa 15.9.2008. MoMA:n filmiesitys käsittää osin Arctic Hysteria -näyttelyssä mukana olevien taiteilijoiden teoksia, osin valikoiman muiden taiteilijoiden ajankohtaisia töitä.

PS1- taidekeskus järjestää lisäksi näyttelyn aikana **Warm Up**-musiikkitapahtumasarjan jossa esiintyy suomalaisia muusikoita: Näyttelyn avajaisissa esiintyivät **Kemialliset Ystävät** ja **Pink Twins** ja elokuussa järjestettävässä WarmUp -konsertissa **Jimi Tenor & Kabu Kabu ja Op:l Bastards**.

Projektia ovat tukeneet

Opetusministeriö, Gerda ja Salomo Wuorion säätiö, Alfred Kordelinin yleinen edistys- ja sivistysrahasto, Suomen Kulttuurirahasto, Suomen Elokuvasäätiö, Taiteen Keskustoimikunta, Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK, Ulkoasiainministeriö, Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Suomen New Yorkin pääkonsulaatti ja Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimic.

Lisätietoja:

Suomen Taiteilijaseura, Marketta Tuomainen, marketta.tuomainen(at)artists.fi, puh. 020 7432 723

<http://www.ps1.org/exhibitions/view/164>

<http://www.frame-fund.fi>

ARCTIC HYSTERIA Suomalaisen nykyaiteen transsitila

Arktinen hysteria käyttää hyväkseen perinteisiä kulttuurisia kliseitä, jotka määrittävät suomalaisuuden oletettuja erityispiirteitä. Suomi ei varsinaisesti kuulu arktiseen vyöhykkeeseen, mutta suomalaisten - yhtä lailla kuin ranskalaisten tai englantilaistenkin tahoillaan - uskotaan omaavan erityisiä kansallisia piirteitä muun muassa maansa pohjoisesta sijainnista johtuen. Suomalaiset eivät esimerkiksi puhu paljon; Bertolt Brechtin kuuluisan toteamuksen mukaan suomalaiset vaikenevat kahdella kielellä. He saattavat olla muiden silmissä hieman naiiveja eivätkä välttämättä ole small talkin taitajia, mutta ainakin he yleensä sanovat suoraan mitä ajattelevat. Jotkut suomalaisten tavoista ja tottumuksista saattavat ulkopuolisten silmissä näyttää niin oudoilta, että niiden liittäminen "arktiseen hysteriaan" voi tuntua luonnolliselta. Kirjailija Marko Tapio pohti yhteyttä luonnostellessaan romaanisarjaansa Arktinen hysteria 1950-luvun lopulla: "Arktinen hysteria ei ole sairaus. Emme tiedä mitä se oikein on. Se on eräs ilmiö meidän elämässämme ankaran ilmaston ja armottomien olojen keskellä. Se on alakuloisuutta, joka ei tunne mitään rajoja irti päästessään."

Nykyaiteen osalta on vaikea sanoa, missä määrin kulttuuriset traditiot vaikuttavat siihen, tai tarkemmin sanottuna: Kuinka suomalaista suomalainen taide voi olla jälkikansallisessa maailmassa, joka laajenevien tietoyhteyksien johdosta samanaikaisesti sekä kutistuu että laajenee, fragmentoituu mutta myös yhtenäistyy. Internet -ajan tiivistyvistä yhteyksistä huolimatta erityisesti kauempaa tulevaa taidetta arvioidaan edelleenkin joka tapauksessa sen perusteella, kuinka 'omaperäistä' se on, miten se 'muistuttaa' kansainvälistä taidetta, vai onko se jotakin tältä väliltä. Kuten ranskalainen antropologi Marcel Mauss ilmaisi kirjassaan *A General Theory of Magic* (1972, alkuperäisteksti julkaistu ranskaksi 1902): "Kun kaksi kulttuuria joutuvat kosketuksiin keskenään, maagisuus liitetään tavallisesti vähemmän kehittyneeseen. Klassisia esimerkkejä ovat Intian dasat sekä suomalaiset ja lappalaiset, joita toisaalta hindulaiset ja toisaalta skandinaavit syyttävät noituudesta."

Eräs usein toistettu klisee on suomalaisen nykyaiteen oletettu läheinen suhde luontoon. Epäilemättä luonnonolot muokkaavat kulttuuripiirteitä ja kulttuurisia erikoisuuksia, erityisesti sellaisessa harvaan asutussa ja suhteellisen myöhään teollistuneessa ja kaupungistuneessa "tuhansien järvien maassa" kuten Suomessa.

Luonnon ja ihmisen välinen suhde kulkeekin eräänlaisena yhdistävänä tekijänä läpi koko näyttelyn, myös niiden taiteilijoiden töissä jotka korostavat yhteisöllisiä teemoja. Tuo yhteys ei kuitenkaan näy minään suomalaisuuden projektina sinänsä vaan kulttuurisena lähtökohtana, missä inhimillinen kulttuuri liittyy elimelliseksi osaksi luonnon kiertokulkua. Yhteys on niin itsestään selvä, ettei sitä tarvitse erityisesti korostaa.

Näyttelyn 16 taiteilijan ja taiteilijaryhmän teoksissa 1960-luvun utopistinen optimismi teknologisen kehityksen suhteen kohtaa nuoremman polven taiteilijoiden ympäristöstä ja tulevaisuudesta kokeman huolen. Tämä heijastaa yleisempää muutosta viimeksi kuluneiden 40 vuoden ajalta: uuden avaruusajan science fiction - utopioista joudutaan - kaikkialla - palaamaan maan pinnalle ja tiedostamaan se todellisuus, missä vuosisatojen laiminlyöntien jälkeen ei ole muuta mahdollisuutta kuin ottaa vakavasti ilmastonmuutos ja muut kaikkia yhtäläisesti koskettavat ympäristöuhat.

Samalla kun jää sulaa Pohjoisnavalla, Pohjoinen on tänä päivänä nopeasti kasvavan kansainvälisen poliittisen kiinnostuksen kohteena. Paradoksaalisesti tuo kiinnostus arktisia alueita ja niiden luonnonvaroja kohtaan tulee vain kiihdyttämään ilmastomuutoksen seuraamuksia. Ryntäyksen käynnisti viime vuonna Venäjä, kun sen sukellusveneen robottikäsi pystytti titaanisen Venäjän lipun 2. päivä elokuuta 4.261 metrin syvyyteen Pohjoisnavalla. Tämä kilpajuoksu muuttui sittemmin hengästyttäväksi, kansallisesta ahneudesta kertovaksi näytelmäksi, kun Kanada, Yhdysvallat, Tanska ja Norja nopeasti seurasivat Venäjän perässä. Elleivät arktisia alueita hallitsevat maat pian kehittä yhteisiä sääntöjä ja paranna keskinäistä yhteistyötään, yksi maailman haavoittuvimmista alueista - joka myös näyttelee kriittistä roolia maapallon ilmaston tasapainon ylläpitäjänä - voi vahingoittua korvaamattomalla tavalla.

Marko Tapion mielestä suomalaisia tulisi ymmärtää heidän kärsimänsä arktisen hysterian taustaa vasten. Olkoon vaikka niin, mutta näyttelyn taiteilijat onnistuvat pohjoisen kulttuurisen taustansa tukemana nostamaan esiin sellaisia maailmanlaajuisesti tärkeitä unelmia, pelkoja ja huolia, joilla on merkitystä kaikkialla. Arktinen hysteria voi auttaa pelkistämään asioita, ja silloin se ei olekaan enää piina vaan pikemminkin avu joka osoittaa myös muille tietä oivaltavaan ja parantavaan transsitilaan.

Tämän päivän maailmassa paikallisuus voi olla globaalisti merkittävää moninaisin tavoin.